

Гуткевич С.О., д.е.н., проф.
зав.каф. міжнародної економіки
Національний університет харчових технологій

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ: ОРІЄНТИРИ І ПРІОРИТЕТИ

У залежності від сутності і змісту інвестиційного процесу його активність визначається поруч факторів, що формують інвестиційну політику і впливають на розвиток аграрного сектора економіки. Для економічного розвитку країни в даний час необхідне збільшення обсягів виробництва і на цій основі забезпечення інвестиційного підйому.

Для інвестора об'єкт інвестування визначається такими категоріями, як орієнтири, пріоритети і привабливість. Пріоритет, як наукова економічна категорія, позначає переважне, головне за часом значення, положення, право.

Орієнтири відповідають визначенню спрямованості інвестицій. В інвестиційному процесі важливо правильно визначити пріоритетність і привабливість об'єктів інвестування. Інвестори орієнтуються на привабливі і пріоритетні об'єкти інвестування, різні по ступені їхньої економічної значимості в регіонах країни.

Головними орієнтирами інвестування є фактичний і потенційний розміри місцевих ринків, економічна і правова стабільність у регіонах. Найбільше пріоритетно напрямки інвестицій в об'єкти, що вже освоєні, оскільки створена інфраструктура сприяє в значній мірі подальшому їхньому розвитку. Для України в даний час найбільш важливими є і такі галузі і сфери, що вимагають реструктуризації і додаткових капітальних вкладень.

Інвестиційна привабливість країни визначається системою факторів, що доцільно класифікувати в такий спосіб:

– загальні, що характеризують інвестиційний клімат країни. Це політична і фінансова стабільність, правові гарантії захисту інтересів інвесторів, розвиток інвестиційної інфраструктури, розвиток ринкових відносин, питома вага державного сектора, рівень ризиків, умови страхування;

– галузеві або по видах економічної діяльності, що визначають рівень капіталомісткості, оборотності і віддачі засобів, вкладених у визначений вид діяльності;

– територіальні, що характеризують наявність сировини, робочої сили, границі транспортного повідомлення, ринки збуту, клімат, природно-економічні умови виробництва;

– індивідуальні – це рейтингова оцінка, місце розташування, земельна площа, кадастрова оцінка земель, наявність виробничих потужностей, показники балансу суб'єкта підприємницької діяльності (прибутковості, ліквідності, стабільності), оцінка ризиків і інші фактори.

Для залучення іноземних інвестицій в сучасних умовах визначені такі пріоритетні об'єкти інвестування: агропромисловий комплекс; машинобудування; охорона здоров'я; металургійний комплекс; транспорт і зв'язок; соціальна інфраструктура і деякі інші.

Наприклад, концепція розвитку пріоритетного й одночасно прибуткового об'єкту інвестування, у тому числі і для іноземного капіталу, агропромислового комплексу передбачає:

– упровадження високопродуктивних технологій вирощування сільськогосподарських культур і утримання худоби і птиці;

– відновлення і модернізація на базі нових технологій підприємств переробної і харчової промисловості, а також заготівельних, таких, що здійснюють доробку, зберігання зерна й іншої сільськогосподарської продукції;

– створення виробничих потужностей і відповідної сировинної бази для виробництва тари і пакувальних матеріалів;

– розвиток сільськогосподарського машинобудування і виробництво технологічного устаткування для олієжирової, м'ясомолочної, борошномельно-круп'яної і хлібопекарної промисловості;

– удосконалювання випуску ефективних хімічних засобів захисту сільськогосподарських угідь, рослин і тварин;

– надання виробничих послуг сільськогосподарським й іншим агропромисловим підприємствам.

Для формування привабливості галузей економіки необхідна економічна і політична стабільність в Україні. Проведення політики невтручання в господарську діяльність суб'єктів господарювання гарантує надходження додаткових інвестицій в агропромисловий комплекс.

Пріоритет у структурній перебудові сфери матеріального виробництва належить агропромислому комплексові і його основній галузі – сільському господарству. Орієнтири для інвестицій визначаються тим, що Україна має ресурси для виробництва якісної сільськогосподарської продукції і знаходиться поблизу від міжнародних ринків.

Основний орієнтир і пріоритет аграрного сектора визначається головним природним засобом виробництва – землею, від якості використання якого залежить його ефективність (прибутковість). Україна має природні переваги в сільському господарстві – відомий у світі високоплодородний ґрунт. Організація високоефективного їхнього використання залежить від активізації інвестування в ті галузі і підприємства, де виробництво безпосереднє зв'язане з інтенсивним використанням землі.

Найбільш важливими і пріоритетними об'єктами для вкладення інвестицій як показали дослідження автора, два: людина з її інтелектом і земля, що володіє природною якістю – родючістю. Це довгострокове вкладення капіталу, що дозволяє отримувати ефект у часі та просторі. Саме людина створює багатство економіки або національне багатство України. Недостатньо, щоб вкладення давали прибуток, вони мають бути ефективними.

Надходження інвестицій є необхідною умовою реалізації будь-якого проекту як об'єкта інвестування, а переважним буде найбільш економічно привабливий.

Інвестиційна привабливість окремих регіонів оцінюється під час розробки інвестиційної стратегії підприємств та галузевої (регіональної) диверсифікації її інвестиційного портфеля. Інвестиційна привабливість регіонів – це інтегральна

характеристика з позиції перспективності створення інвестиційного клімату, достатнього рівня розвитку ринкової та соціальної інфраструктур, реальних можливостей отримання інвестиційних ресурсів та реалізації інших факторів, які суттєво впливають на формування прибутковості інвестицій і обмеження інвестиційних ризиків. Як показують наукові дослідження, економічний характер привабливості об'єктів інвестування зумовлений системою критеріїв їх привабливості.

Насамперед критерії інвестиційної привабливості пов'язані з достатністю економічного обґрунтування її етапів.

Відповідно до критеріїв привабливості та пріоритетності виділяють наступні галузі економіки України:

- стратегічні галузі, що забезпечують життєдіяльність держави: енергетика, галузі АПК, транспорт, машинобудування;
- пріоритетні галузі економіки: сільське господарство, харчова промисловість, торгівля, освіта, охорона здоров'я;
- галузі інфраструктури - соціальна інфраструктура, туризм і т.д.

При визначенні термінів реалізації проекту слід враховувати критерій зворотності капіталу, тобто прибутковість, пов'язану з ефективністю інвестицій. Критерій, що характеризує інвестиційну привабливість, передбачає аналіз джерел інвестування (власні, позикові, іноземні) та обсяги вкладень. Критерій фінансової стійкості об'єкта інвестування – це фінансово-економічний стан реципієнта, яке забезпечує нормальний виробничий процес з отриманою необхідної сумою прибутку.

Система критеріїв інвестиційної привабливості може бути використана в практиці для визначення рівня економічних ризиків та економічної безпеки. Інвестиційні проекти мають конкретну спрямованість, наприклад, інвестування впровадження інтенсивних технологій виробництва певного виду аграрної продукції. Вони повинні бути реалізовані там, де мають сприятливі інвестиційні умови.